

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 18. De materia voti,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

ita qui voto se ad... d vnam integram recitationem septem psalmorum penitentialium: vt reus censetur peccati mortalis, si duos vel tres vltimos sine causa omittit: sic etiam censetur, si in tota recitatione hinc inde omittit: tot versus, qui eosdem psalmos in quantitate adaequant. Hinc enim perinde ac illinc contingit notabilis mutilatio integræ recitationis, impediens ne votum de ea factum iudicetur implatum: quia leues ipsæ omissiones sic multiplicantur, vt in totalem quandam coalescendo, vna accipiat per aliam incrementum: in quo, cum per multiplicationem ventum fuerit ad propositam æqualitatem, violatio quæ illam inducet, erit peccatum mortale: quia licet materia in qua committitur sit de se leuis, non est tamen secundum eam rationem, quæ præcedentibus superaddita in vnus materiae grauis complementum, habetur pro grati.

At vero quando multi actus leues, sunt materia totales singulorum votorum, ita vt sigillatim ac diuisim adimplendi sint: quæ tamen nulla est eorum vnio, quæ vnus augetur per alium: nunquam per multiplicatam violationem ipsorum venialem, peruenitur ad aliquam mortalem. Nec enim ex venialibus, quantumcumque sint numero, efficitur vnum mortale. Hinc si quis vouit in singulos dies vnam orationem dominicam recitare spatio vnus mensis: licet per omnes illius dies, eam recitationem omittat, non committit maius peccatum in vltima quam in prima die. Sicq; datur excusatio à mortali: quando actus leuis, materia est totalis voti: quæ non datur quando tantum est materia partialis.

238. Septimum documentum, quod traditur à Caiet. in verbo *Votum cap. penult.* est, Eum qui non potest ex toto implere votum, teneri saltem ex parte qua potest: sicut qui non potest soluere totum debitum quod contraxit, tenetur soluere partem quam potest. Et qui non potest ieiunare totam Quadragesimam, debet partem quam potest. Et qui vna refectione contentus tunc esse impeditur, tenetur à vetitis cibis abstinere. Quod enim contingit in materia præcepti, pariter existimandum est contingere in materia voti: quod habet præcepti modum & rationem quandam. Ad idem facit, quod ex regula 37. iuris in 6. vtile per inutile non debeat vitari.

Aduerte autem tunc documentum hoc locum habere, cum voti materia fuerit diuisibilis: vt censetur esse quando constat multitudine & collectione actuum separabilium à se inuicem. Si enim indiuisibilis fuerit: siue ex se, siue ex intentione vouentis: quæ nolit aliter se obligare, quam prout in ipsius potestate fuerit totum implere: id ipsumq; non possit, excusabitur non tantum ab implendo illud, sed etiam illius partes quas potest: cum earum adimplerione voto satisfacere non valeat. Videndus est Suarez tract. 6. De relig. li. 2. c. 2. In cuius quoq; initio docet, quod obseruatione dignum est pro praxi: votum de materia impossibili, non obligare ad aliquid loco eius præstandum: quia votum non obligat vltra intentionem vouentis: quæ non est obligandi se ad aliud, quam ad id quod vouet, nisi illud in hoc fuerit inclusum: vt est exhereditatus, aut non petere ab vxore debitum: in perpetua castitate.

239. Octauum documentum est, Peccatum esse mortale vouentem penitere voti facti, si penitentia includat propositum non implendi illud. Hoc de se manifestum est: quia propositum non implendi votum, & non implere sunt eiusdem malitiæ: quemad. Caiet. 2. 2. q. 88. art. 6. Sorus lib. 7. de iust. q. 2. art. 4. ad 2. & Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 55. annotant. Sed aduerte non esse idem sentiendum quando talis penitentia tantum includit propositum, se ab obligatione quam contraxit vouendo, liberaendi per dispensationem aut commutationem legitimam, factamve legitima autoritate Superioris, atque iusta de causa, quandoquidem neutra harum est peccatum.

Tam si eadem penitentia non excludat sed includat propositum adimplendi votum factum, Nauar. ibid. cum Angelo *Votum 3. num. 13.* dicit non esse peccatum saltem mortale. Syluest. vero, *votum 2. q. 20.* absolute ait nullum peccatum esse, si ad sit rationalis penitendi causa: quod etiam locis citatis volunt Caiet. & Sorus. Qui addit id

præsertim verum esse, quando emissum est votum de re ardua: & is qui vouit experitur difficultatem, quam si recognouisset non vouisset. Pro Syluestro autem facit hæc ratio: quia potest quis absq; peccato nolle vouere: ergo pariter potest nolle vouisse: quandoquidem vtriusque illius actus, idem est obiectum: quod per secliam habitudinem ad diuersas temporis partes, non variatur in bonitate & materia morali. Sicut ergo ante votum emissum non fuit obligatio gaudendi de illo emittendo, ita nec est non dolendi de emissio. Immo nec illud implendi sine vlllo tali dolore, quod plerisque esset valde difficile. Aduertendum est tamen si ex tali penititudine oriatur probabile periculum non adimplendi votum, eam mortali malitia non carere: qui enim amat periculum peribit in illo. Cum veniali autem solum foret, si solum esset periculum, languidius implendi votum ex Caiet. & Soto in *isslem locis.*

C A P. XVIII.

De materia voti.

S V M M A R I V M.

- 240 Tres conditiones, quas materia voti requirit.
 241 Aptissima voti materia est opus supererogationis.
 242 Bonum positum in precepto, potest esse voti materia.
 243 Quod sit de tali materia, non obstat, quin sit proprie voti, nouam inducens obligationem. Quodq; multiplicatio vnus eiusdemq; voti non multiplicet obligationes, sed solum confirmet primam.
 244 Validum esse potest votum de nunquam peccando mortaliter.
 245 Non item de nunquam peccando venialiter, aut absolute de nunquam peccando.
 246 Explicatio difficultatis, An apta voti materia sit, quidquid bonum est moraliter.
 247 Bonum positum in hominis libertate, quod inhabilitat ipsum ad seruandum consilium Euangelicum, materia est inepta ad votum.
 248 Moraliter bonum, vt sit apta voti materia, debet esse melius suo opposito.
 249 Solutio duarum rationum contra inualiditatem voti de matrimonio contrahendo.
 250 Casus in quibus tale votum censeri potest validum.
 251 Explicatio difficultatis, An validum sit votum de ingredienda religione laxiori.
 252 Votum de re indifferenti quatenus indifferens est, validum non est.
 253 Est autem, quatenus de eadem heredita bona moraliter, ex circumstantiis boni finis.
 254 Corollaria quæ ex ea doctrina deduci possunt.
 255 Tres casus in quibus facere votum de materia inepta, peccatum est mortale.
 256 Alij casus in quibus id tantum est peccatum veniale.
 257 Mouere actum venialiter malum, est suo genere mortale.

MA T E R I A voti, seu illud de quo votum fieri debet, tres conditiones requirit, vt intelligitur ex doctrina D. Tho. 2. 2. q. 88. art. 2. Prima, vt sit actus humanus, seu quæ exercere, vel nō exercere liberum sit vouenti. Nam si actus sit, quem vel exercere, vel non exercere situm non est in ipsius potestate, inepte peculiari obligatione adstringet se ad id, quod velit nolit, ei continget. Secunda, vt sit opus bonum: vt pote quod debet gratum esse Deo, cum votum sit promissio facta Deo, quæ ipse non acceptat nisi factam de se sibi grata. Nihil autem quod bonum non est, Deo gratum est. Quapropter votum non nisi de bono fieri potest. Et ita communis Doctorum omnium sententia est, vt Suarez testatur in tract. 6. De relig. libr. 2. in initio capitis 4. actum malum non posse esse obligationis voti materiam: alioqui enim esset obligatio ad illum exercendum, a deo que ad peccandum, quod absurdum est. Vnde dicitur 2. 2. qu. 4. In malis promissis rescindit de fidei: in turpi voto, muta decretum: quod incaute vouisti ne facias: impia est promissio quæ sceleris adimpleretur.]

Tertia conditio est, vt idem bonum opus non sit tale, quod ex se prius homini in aliquo bono, quod maius sit, quodque magis placeat Deo. Ratio est, quia vt homo per votum maneat obligatus Deo, necessarium est omnino vt Deus ipse acceptet illud quod ei promittitur. At non est credendum, quod Deus acceptet ab homine bonum, per quod prius se bono meliori: ac obijcit sibi impedimentum ascendendi ad perfectionem maiorem: ad quam solet Deus ipse iuuare & promouere sibi deuotos: prout bene ad cit. D. Thome art. 2. notat Caietanus. Quibus conditionibus circa profane, satis faciendum est varijs difficultatibus, quæ circa protestantem materiam mouentur.

241. PRIMA EST. Quam sit aptissima voti materia. Ad cuius solutionem dicitur, bonum esse supererogationis seu consilij: vt ingressum religionis, ieiunium extra tempora ab Ecclesia præscripta, confessio facienda singulis mensibus, & alia eiusmodi opera. Namq; talia maxime omnium, sua sunt in libera nostra potestate. Hæcque est doctrina expressa D. Tho. in cit. art. 2. & post ipsum Richardi in 4. distinct. 38. art. 3. quæst. 2. & Soti lib. 7. De iust. & iure quæst. 1. art. 3. conclus. 5. qui eam aduersus hæreticos propugnat in præced. art. 1. vt & nonnulli alij recentiores: quibus Suar. in tract. De relig. lib. 1. cap. 1. nouissime accessit, sed non est nostri propositi in eo herere.

242. SECUNDA DIFFICULTAS EST, An bonum possum in præcepto: vt non fornicari, ieiunare Quadragesimam, & aliud huiusmodi, sit apta materia voti. In cuius & sequentium gratiam aduerte, constare quidem necessarium necessitate naturali (quale est hominẽ tandem mori) haud esse materiam voti: sed incertum esse de necessario morali: quale est quod, cum sit præceptum, licite omitti nõ potest: & cum sit prohibitum, licite ferri non potest: etsi absolute sit in hominis libera potestate: tum omittendum faceretur faciendum, omittere. Atque de tali necessario mouetur proposita difficultas: de qua in vtramque partem auctores & rationes Suarez habet in eodem tractatu, lib. 2. cap. sexto: & affirmantem, quæ est D. Thome in eodem art. 2. tuetur cum Caiet. ad eundem articulum & Soto in memorato art. 3. alijque Thomistis: quibus Nauarrus in Enchir. cap. 12. num. 25. & 34. & passim recentiores assentiuntur. Respondetur ergo ad eam ipsam difficultatem affirmatiue: nempe de eo quod est in præcepto, votum ite fieri posse: quod patet ex vsu in Ecclesia recepto vouendi nõ solum abstinẽtiã a nuptijs, quæ non est in præcepto: sed etiam abstinẽtiã a venereis voluptatibus extra matrimonium: de qua est præceptum. Non mœchaberis. Confirmaturque & simili: si enim ad præstanda quæ tenemur ex præcepto, possumus adhuc nos obligare iuramento (vt si iurum me ieiunaturum Quadragesimam) poterimus etiam voto: maxime cum id ipsum ieiunium, melius, laudabilius, maiorisque meriti inde reddatur: accedente ei bonitate virtutis religionis, ratione voti. Similiter si is qui ex contractu tenetur ad solutionem alicuius debiti, potest adhuc promissione se ad eam dẽ adstringere, potest pariter quis se Deo adstringere voto, ad implendum quod tenetur ex præcepto.

243. Accedit quod obseruatio præceptorum necessaria sit quidem, non tamen naturaliter & absolute: sed solum moraliter & ex suppositione finis, qui est æterna salus: ad cuius consecutionem præceptorum obseruatio omnino requiritur, iuxta illud Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Vnde fit, vt cum eadem obseruatio naturaliter, absolute ve sit in nostra potestate: ipsa possit constitui ex ea parte, materia voti: per quod adstringamus nos nouo vinculo, ad modum illius qui cum teneatur lege iustitiæ depositum reddere, ad idem se nouo iuramentum vinculo adstringit. Rationes quæ in contrarium obijci possunt cum suis solutionibus Suarez in citato cap. 6. habet. Eas breuitatis causa possumus relinquere apud ipsum videntas: præsertim cum ad securitatem conscientie pro regula abunde sufficiat: quod in ecclesia receptum sit vsus emittendi votum non modo simplex, sed etiam solemne (in professione religionis scilicet & in sacrorum ordinum susceptione) de perpetua castitate: quod idem est ac de non fornicando.

Neque vero audiendi sunt Richardus in cit. q. 2. ad 1. & Angelus, Votum 1. num. 1. dicentes vota eiusmodi large tantum, nec proprie vocasse. Nam contrarium (quod Caiet. & Sotus locis citatis tenent & sequitur Suarez in eodem cap. 6. num. 8.) ex eo patet, quod vere sint promissiones Deo factæ de bono non impeditiuo maioris: atque fieri de re alias debita, non tollat rationem voti, vt nec rationem iuramenti, tanquam vtriq; accidentarium: ideoq; non obstat, quin vtrumque priori obligationi nouam superaddat, ita vt vna transgressione committatur duplex peccatum prout tradidimus in tertio documento præcedentis capituli: & specialiter de initiatis sacro ordine Sotus ostendit in 7. De iust. & iure quæst. 4. art. 2. in conclusione responsiua post quartam propositionem. Videri quoque potest Thomas Sanchez in lib. 7. De matrim. disp. 21. quæst. vltima.

Addendum vero est obiter, quod Suarez habet in seq. num. 13. repetitionem eiusdem omnino voti, non multiplicare obligationes sed tantum confirmare primam: quæ ex primo voto secuta est tanta, quanta possibilis fuit, vt patet à simili, quia si quid promissi alicui aut donauit, nihil aliud amplius possum circa illud quam promissionem aut donationem confirmare.

244. TERTIA DIFFICULTAS EST. Quid sit sentendum de voto nunquam peccandi mortaliter. Quæ soluitur dicendo cum Soto in lib. 7. De iust. & iure quæst. 1. art. 3. tale votum vix vnquam esse emittendum, aut consulendum propter difficultatem ipsum obseruandi: emissum tamen obligare, tanquam vere ac proprie votum. In quam sententiam inclinat Nauarr. in Enchir. cap. 12. nu. 65. eamq; in tract. 6. De relig. lib. 2. cap. 3. num. 2. Suarez sequitur dicens eam esse communem Doctorum modernorum. Probatur vero: quia licet per difficultatem sit eiusmodi voti materia, non est tamen impossibilis: potest enim quis cum auxilio diuinæ gratiæ, quæ ex se fidelibus semper est parata, omnia ac singula peccata mortalia vitare iuxta Concilium Trid. sessione 6. cap. 15. Tale votum igitur cum sit de bono opere possibili (quod enim per amicos possumus, simpliciter posse censetur) ipsum sane legitimum & obligatorium esse existimandum est.

245. QUARTA DIFFICULTAS EST. Quid sit sentendum de voto quo quis se adstringeret ad nunquam peccandum venialiter. Placet autem quod sentit Nauarr. in citato num. 65. pleniusque tractat Suarez in cit. cap. 3. à numero quarto, tale votum (& multo minus illud quod is adiungit nunquam peccandi) non modo non esse emittendum vel consulendum: sed neque si emittatur, esse validum. Ratio est, quod nemo obligetur ad impossibile, prout habet reg. sexta iuris in 6. Impossibile autem est homini in hac vita ab omnibus venialibus abstinere, etiam cum eo auxilio diuino quod de lege ordinaria fidelibus conceditur, prout habetur ex Concil. Trident. sess. 6. can. 23. Quod tamen intellige, moraliter loquendo. Si enim metaphysice, ac de potentia, vt vocant, Logica agamus: cum nulla detur contradictio, negandum non est omnia venialia vitari posse: etiam si talis potentia non reducat ad actum, nisi ex speciali Dei auxilio: prout contingit in Beatissima Virgine, Catholica Ecclesia agnoscit, iuxta idẽ Concil. Trid. in eodem canone. Quod si petas, An is qui absolute vouit à venialibus abstinere, teneatur ex vi voti saltem ab iis abstinere quæ potuerit euitare: vt v. g. iocosa mendacia: prout is qui Quadragesimam ieiunare vouit, si totam nequeat, tenetur partem quam potest ieiunare. Respondetur absolute non teneri ex vi voti, ab aliquo eorum abstinere: quia tale votum absolute inuolidum fuit, tanquam stultum, vt potest factum de sibi impossibili, vt loco cit. Sotus bene notat. Id quod non ita viuuenit in voto de ieiunanda Quadragesima.

246. QUINTA DIFFICULTAS EST. An quicuis actus moraliter bonus, sit apta voti materia. Eam autem Suarez late persequitur in memorato lib. 2. cap. 7. & 8. Possumus autem pro ordinaria praxi contenti esse duabus generalibus propositionibus tanquam regulis, secundum quas maxime, de talibus iudicandum est. Quibus præmittere oportet paucis, tria bonorum moraliter, genera distingui:

vnum positorum in precepto: duo reliqua positorum tantum in consilio: inter quæ, ea secundum genus constituunt quæ sunt apertissima instrumenta ad bonitatem honestatemque perfectam consequendam (*antonomastice dicuntur consilia Evangelica*) vt abrenunciatio temporalium, custodia castitatis, & professio obedientiæ: tertium vero genus cætera constituunt: quæ etiam ad statum perfectionis nõ spectent peculiari, tanquam propria illius instrumenta: pertinent tamen ad communem virtutis statum: vt ieiunare, largiri elemosynam, preces fundere, & cætera quæ dici solent opera supererogationis.

Hoc ita præmonito: prior hæc propositio generalis statuitur. Nullum moraliter bonum, quatenus impeditiuum est alterius melioris, esse aptam voti materiam. Pro qua Suarez in citato cap. 7. nu. 2. plures adfert auctores. Probat autem hac ratione: quod ea nõ sit apta materia voti, in qua cum id ipsum non possit obligare, nec potest validum esse. At votum factum de bono, prout est impeditiuum melioris, non potest obligare. Quod probatur: quia obligare in tali materia, idem est ac obligare ad nõ faciendum id quod est melius: & ideo ad non conformandum se diuinæ voluntati: quæ est, *ex priori ad Theosalon. cap. 4.* sanctificatio nostra: ad quam maxime spectat, vt semper id agamus quod est melius. Quocirca votum retrahens ab agendo quod melius est, non placet Deo: nec displicens acceptatur. Iam si nõ acceptetur nec obligat vt nec alia promissio non accepta: de qua in sequenti lib. 25. cap. 6. sect. 2. Adde nec conualescere, sed manere inualidum cessante impedimento illo melioris boni: quia ex regula 18. iuris in 6. non firmatur tractu temporis, quod de iure ab initio non subsistit.

Secunda propositio generalis est. Omne bonum honestum nisi sit impeditiuum maioris boni, posse esse aptam materiam voti. Probat quia bonum honestum idem est ac virtutis actus: qui quatenus talis, referri potest ad Dei gloriam, & ordinari ad ipsius cultum, sic vt fiat materia virtutis religionis. Quare poterit & voti, quod est eiusdem virtutis actus proprius. Accedit quod omnes eiusmodi actus possint mediante voto obediens, cadere sub votum: vt cum quis vouet obedire alicui in omnibus, quæ nomine Dei præceperit licitis & honestis. Quare poterit etiam cadere immediate. Nulla enim ratio datur, cur si vno modo possit cadere, non possit & altero.

247. SEXTA DIFFICULTAS EST. An actus bonus quidem moraliter, sed inducens inhabilitatem ad sequendum consilium Evangelicū sit inepta voti materia. Hanc quoque late tractat Suarez in eodem lib. 2. cap. 9. in cuius initio admonet eam locum habere potissimum in matrimonio, quod etsi bonum sit, impeditiuum tamen est obseruationis consilij Evangelici de seruanda perpetua castitate, quæ bonum est illo melius, ex priori ad Corinth. cap. 7. & ex aperta definitione Concil. Trid. sess. 24. can. 10.

Tenenda est autem pars affirmans: talem actum nimirum esse ineptam voti materiam: ita vt votum de eo factum non valeat. Nam ea est, prout idem ibidem tangit, communis Doctorum sententia: quæ bono fundamento nititur: quod scilicet votum in tali materia factum, sit impeditiuum maioris boni: ideoque sit consequenter inualidum, iuxta antedicta in explicatione præcedentis difficultatis. Impedimentum autem in hoc consistit, quod matrimonium inducat vinculum repugnans calibatu: ac statui religioso: qui melior est statu matrimonij, vt constat ex autoritatibus paulo ante allatis. Deinde non est consentaneum existimare, quod Deo placeat promissio facta ipsi de eo, cuius oppositum consilium. Quod si non placeat, neque acceptatur: & ideo tanquam non pariens obligationem, inualida est.

Denique actus cuius oppositum ordinariè melius est, quam ipsum, ac conducibilis ad spirituale bonum, non est apta voti materia, quantumcumque alias sit de se licitum. Sic enim quantumuis possit quis licite non ingredi religionem, non potest tamè per votum se ad non ingrediendum adstringere, vt bene notat Syluester in verbo Religio 2. in fine, & Nauar. in Enchir. cap. 12. nu. 25. Nihilominus si casus daretur in quo fatius esset non ingredi religio-

ne, quam ingredi: votum de non ingrediendo valeret: vt v. g. si quis voueret non ingredi certum monasterium, dum in eo regula non obseruatur, votum est validum, vt expressit Nauar. in Enchir. c. 12. num. 36. nam non ingredi melius est ex circumstantia, quam ingredi: sicque votum tanquam factum de meliori bono, validum est.

248. Quod autem de voto non ingrediendi religionem, absolute dicitur nullum esse, tanquam contrarium diuino consilio, pari ratione dicendum est de voto, quo quis vouerit non mutare, non fideiubere, non dare elemosynam, ac similibus, ex Caiet. in verbo Votum cap. 2. & 2. 2. q. 88. art. 2. col. 3. in principio: Soto de iustitia & iure lib. 7. quaestione prima articulo tertio, paulo post medium. Similiter, sicut votum non ingrediendi religionem dictum est ex circumstantia cohonestate, reddi validum: pari etiam ratione dicendum est, quod si concurrant tales circumstantia quæ cohonestent, ac opposito suo meliorem reddant actum non mutandi aut nõ fideiubendi, aliumve similem, tunc apte liciteque de eo, *vt pote bono meliori*, votum fiat, ex Soto ibidem, & ex Nauar. in Enchir. cap. 12. numero 36.

249. Cæterum duo sunt quæ peculiariter propositam difficultatem augent quoad votum matrimonij: vnum est, quod matrimonium, vt pote sacramentum à Christo institutum, sit res bona, & Deo accepta. Alterum, quod iuramentum de matrimonio contrahendo valeat: nec possit, *perinde ac votum*, valere, nisi fiat de eo quod bonum est, cum iuramentum non sit vinculum iniquitatis. Ad quorum prius responderetur: matrimonium quidem esse bonum, sed oppositum ipsius esse melius: atque votum debere fieri de meliori bono, tanquam Deo magis grato. Abstinencia autem à matrimonio, seu obseruatio castitatis, melior est matrimonio ipso, prout dicitur verbis D. Paulus expressit iniqui in prior ad Corinth. cap. 7. Qui matrimonio iungit virginem suam bene facit: & qui non iungit, melius facit. Ad posterius vero, voti & iuramenti dispari esse in hac re rationem, vt ibidem col. vltima Caietana notat. Quia enim votum fit se Deo, spectandum est in illo, quod sit Deo acceptum. Ipse vero non habet acceptum minus bonum, quatenus impedit maius, prout ante habitum est. Iuramentum vero fit homini, in eius utilitatem: quæ interdum exigit, vt cæteros contractus, sic & matrimonium iuramento firmari.

250. Concedendum est tamen in casu quo matrimonium caderet sub præceptum, cadere posse sub votum: vt quando ipsum fuerit necessarium ad pacem conseruandam in regno aliquo vel prouincia: aut ad satisfaciendum nocimento illato alicui puellæ sub promissione ducendi eam in vxorem: quod vt possit resarcire, stare debeat promissio: tum ad seruandum illius honorem, tum ad efficiendum legitimos liberos ex ea susceptos. De qua re Suarez in citato lib. 2. c. 9. num. 8. consequenter late tractans alium casum, in quo votum factum de contrahendo matrimonio, validum censeri potest: nempe cum quis in remedium fornicationis, emissum fuerit propter fragilitatem, qua se tantopere laborate cognoscit, vt nisi matrimonium contrahat, in mala crimina prolapsurus sit. Cuiusmodi votum validum esse potest: cum ex ea circumstantia contrahere sit tali personæ melius, quam cum tanto periculo manere in calibatu. Quod notatum à Caietano, *ubi supra*, Nauar. commendat in citato cap. 12. nu. 25. 10. 43. citque plurium aliorum sententia, quorum Suarez ipse meminit ibidem numero nono. Cessabit tamen talis voti obligatio, cessante ea necessitate: quia tunc incipiet esse de bono, cuius oppositum melius est.

De eo casu in quo matrimonij votum fit intuitu misericordiae, & pietatis (vt cum quis vouet meretricem ducere, vt eam retrahat ab illo malo statu: aut virginem pauperem, vt pudicitia ipsius periclitanti subueniat) nihil amplius dici potest quam ipsum valere tantum, quatenus excludit facultatem accipiendi aliam vxorem: vt sensus sit. Non aliam vxorem accipiam quam illam: qua ratione est de bono meliori, ob circumstantiam nimirum pietatis, per quam, in ordine ad maiorem

Dei gloriam ipsum sequatur. Et certe si dicatur tale votum sic valere, vt de necessitate, talis ducenda sit: idem tanquam maioris boni impeditiuum, censeretur debere nullum. Neque enim predicta eleuatio ex circumstantia pietatis & misericordiae tanta est, quin bonum perpetuae castitatis & status religiosi, prout Concil. Trident. definit. sessione 24. can. 10. sic sublimius statu coniugij.

Relat circa propositam difficultatem dubium. An votum de ingredienda aliqua religione laxiori teneat. Ac pro parte negatiua facit quod talis ingressus videatur impeditiuus melioris boni: nempe ingressus melioris seu perfectioris religionis. Sed opposita pars affirmatiua tenenda est: quia tale votum est de bono: inferiori quidem, sed in quo est aliquid pietatis, eleuans aliquo modo hominem ultra communem statum: nec tollens libertatem transfundendi ad meliorem. Etenim religio, etiam laxior, bonum est praestantius, Deoque gratius, quam ipsius oppositum, seu quam status saecularis: nec impedit quominus is qui illam professus est, possit strictiorem ingredi ex cap. Licet, De regularibus.

Id quod locum habet ex D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. notabili 4. circa principium: quantumcumque votum simul de ingrediendo, do ac perseverando in ipsa laxiori religione: quia id adhuc melius est, quam ipsius oppositum. Si quis obijciat, per tale votum excludi transitum ad strictiorem religionem, negandum est: quia ipsum non fertur in id directe, quo laxior religio opponitur strictiori: sed in illud potius, quod in ea bonum est absolute, Deoque gratius, quam ipsius oppositum: vnde fit vt nec tale votum obstat, quin liceat ad religionem arctiorem transire. Quod si vouentis intentio sit tali voto pracludere sibi viam ad religionem arctiorem: ipsum tanquam impeditiuum maioris boni non valebit: vt Syluester expressit votum 1. q. 4. dicto 4.

Aduerte quod dicitur de voto ingrediendi religionem laxiorem, esse pari ratione intelligendum de voto assumentis quemcumque statum pium inferiorem, in impeditiuum perfectionis: nempe valere si factum sit absolute de tali bono per se spectato, ac sine intentione auferendi sibi libertatem transfundi ad statum perfectiorem. Et ita si quis absolute vouit tota sua vita seruire in hospitali, teneatur quidem id seruare, non ideo tamen impeditur religiosus fieri si velit, quod est transire ad statum perfectiorem: & sic de similibus.

SEPTIMA DIFFICULTAS EST, An de indifferentibus, ijsve quae de se nec bona nec mala sunt moraliter (vt de vestiendis veste alba: de non eundo ad talem domum, & id genus alij) possit votum rite fieri. Cum D. Thoma autem 2. 2. quaest. 88. art. 2. in fine, & Caiet. ibid. & in verbo votum cap. 2. R. ichar. in 4. distinct. 38. art. 3. quaest. 1. Nauar. in Enchir. cap. 12. nu. 28. & 37. ei satisfaciendum est negando de talibus, vt talia sunt, posse votum rite fieri: quia inutilia sunt & vana, nec de se conducunt ad Dei gloriam, vel hominis salutem: vnde fit vt inepta sint ad votum: quod cum fiat Deo, debet ad ipsius gloriam conducere, nosque ad ipsum, qui salus nostra est, adducere. Et quamuis D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 4. hoc ita approbet, vt dicat nihilominus tutius esse talia vota non frangere sine dispensatione Superioris, qui valeat eam dare. Dicant etiam Angelus & Sylu. Votum 1. ille §. 5. & hic quaest. 4. dicto 3. tutius esse vt saltem a Confessore peccato ei propria declaratio. Possimus tamen absolute dicere quod liceat huiusmodi vota propria autoritate infringere, sicut dicunt Sotus lib. 7. de iust. & iure q. 1. art. 3. post 5. conclusionem, dubio 2. & Nauar. in citat. num. 37. Cum enim nulla sint ex defectu materiae apta, vt ostensum est, nullam obligationem inducunt. Quamquam vt Nauar. ibidem addit, si quis existimet aliquod tale a se emissum valere, aut dubitet an valeat, non potest absque peccato ei propria autoritate contrahere, nisi de veritate effectus sit certior: quoniam ager alioqui contra conscientiam, quod est peccatum; etiam si conscientia fuerit erronea, prout docuimus in praecedenti lib. 13. cap. 8.

Aduerte autem quod sicut opus indifferens per adiectionem circumstantiae boni finis, reddi potest moraliter

bonum; sic etiam reddi aptum vt sit voti materia, tanquam eleuatum per bonitatem, quam accipit ex fine in quem ordinatur. Ita expresse notant Caiet. verbo Votum cap. 2. sub fine, & ad memoratum D. Thomae art. 2. col. ante penultima, & Nauar. in citato c. 12. nu. 28. & sequenti 36. ac Sotus in dub. 2. supra memorato, vbi rem illustrat apto exemplo, inquit: Tibi loquenti cum homine occidit aliquid ingratum, & ideo vouisti te nunquam cura eo sermonem habiturum: aut forsitan ludebas cum eo folijs lusorij, & vouisti te nunquam cum tali persona, aut tali ludo, aut in tali domo lusurum: si talis sermo aut talis ludus nullus mali tibi sunt occasio, nec ab eis abstinere, seruit tibi ad aliquod bonum; nullatenus votum tenet; sed sic vouere fuit peccatum vanitatis. Sin autem cum tali persona loqui aut ludere tibi est occasio alicuius peccati vel dependij tuarum rerum, vel alterius periculi, votum tenet.

Ex qua doctrina iudicare licet, non esse vota quae mulieres solent facere de non nendo die sabbathi, vel de non coquendo tunc panem: etiam si addant se in honorem B. Virginis ea facere: prout docent Caiet. in ead. col. ante penultima. Sotus in eod. dub. 2. & Nauar. in citato num. 28. Similiter vana ac nulla esse vota de non lauando aut peccando capite, die item sabbathi in honore eiusdem Virginis: vel de non comedendo capite in honorem S. Ioannis prout quoque notant D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 4. Sylu. Votum 1. quaest. 4. dicto 3. Nauar. in seq. nu. 37. Ratio vero est: quia talia de se, non important magis bonum morale, & quod ad Dei gloriam & aeternam salutem conducant, quam ipsorum contraria, vt bene ibid. ait Caiet. Bene quoque addens secus sentiendum esse, de voto cessandi ab operibus ferilibus in reuerentiam Beatae Virginis: quia eiusmodi cessatio expeditiorem reddit ad cultum diuinum: eaque ratione conducit ad Dei gloriam. Idem pari ratione sentiendum esse de voto non nendi die sabbathi, vt recitari possit Rosarium, expressit Nauar. in citato nu. 28. Ratio autem est: quod in tali casu detur aliquid quod ad honorem Beatae Virginis pertineat, vt pertinet recitatio rosarij: quod non accidit in voto facto tantum de non nendo in honorem eiusdem Virginis; quia constat, id ad eundem honorem nihil pertinere de se, vt nec ipsius oppositum. Quam rationem Caiet. attingit loco citato.

Ceterum votum factum de indifferentibus coonestatis ex circumstantia, obligat tantum quamdiu circumstantia ipsa durat prout notatum est a Caietano in verbo votum cap. 2. in fine & cap. 4. atque 2. 2. quaest. 88. art. 2. col. penultima. Item q. a Soto in ead. dubit. 2. & a Nauar. in cit. nu. 28. Et ratio est: quia cessante eiusmodi circumstantia, cessat coonestatio operis, ex qua habet vt possit esse apta voti materia.

POSTREMA DIFFICULTAS EST, Quod peccatum committat is qui votum de materia non apta facit.

Circa quam notandum est ex Caiet. in verbo votum cap. 2. Eum qui de facto vouet aliquid illicitum, aut contra consilium, vel indifferens: quia voto abutitur contra reuerentiam Deo debitam, peccare aliquando mortaliter aliquando venialiter, nisi ignorantia excuset. Ac mortaliter quidem (vt idem Caiet. ibid. habet, & cum eo Armilla verbo votum nu. 1.) in tribus casibus.

Primus est cum vouet aliquid quod est mortale, vt occidere aut mutilare: quem etiam habent Nauar. in Enchir. cap. 12. nu. 28. Sotus lib. 7. de iust. q. 1. art. 3. paulo post quintam conclusionem. Sylu. Votum 1. quaest. 4. dicto 3. & tangit D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 4. in principio. Ratio vero in promptu est: quia in eo fit Deo grauis iniuria: cum tale votum, non promissionis boni placentis Deo, sed coemptionis mali displicentis eidem, rationem habeat: ideoque blasphemum sit. Vbi aduerte ad blasphemiam non esse opus vt verba blasphemia proferantur ex voluntate malum inferendi Deo: sed sufficit, vt talia sint quae inuoluerint in sua significatione aliquid Deo penitus indignum. Id quod procedere etiam si proferantur sicte & sine animo promittendi & perpetrandi peccatum de quo fit votum, Suarez docet in tract. 6. de relig. lib. 5. cap. 2. num. 7. vtens hac ratione: quod si graue malum sit minari Regi, etiam si id fiat sine animo illud inferendi, moraliter cenetur

gravis iniuria, saltem ob verborum temeritatem & contumeliam: multo magis cenferi debet respectu Dei, saltem ob voluntatem proferendi verba, quæ gravis blasphemiz habent rationem.

Secundus casus est: quando quis ita vouet aliquid contra consilium: vt v.g. non mutare, vt velit se obligare etiam pro eo tempore, in quo idem consilium habet vim præcepti: seu, quod idem est, pro tempore grauis necessitatis. Hunc idem Caiet. 2. 2. q. 88. art. 2. col. 3. refert: & post ipsum Nauar. in eod. c. 12. n. 29. & 35. ac Sotus in memorato art. 3. paulo ante solutionem argumentorum. Satisq; probatur ex præcedente casu, cuius tunc rationem induit: cum taliter vouere petinde fit, ac vouere aliquid mortaliter illicitum.

Tertius casus est: cum quis talia vota emittens, satis quidem aduertit quid fiat, se nimirum attribuire Deo quod ei minime conuenit (quale est eiusmodi votorum vincula acceptare) nihilominus prudens, & sciens vult se illis adstringere. Tunc enim quoddam blasphemiz peccatum committitur: vt pote, quo tribuitur Deo, quod est ab ipso alienum. Hunc quoque casum Caiet. ipse habet in memorata col. 3. cum eoq; Sotus in citato art. 3. paulo post 5. concl. & paulo ante solutionem argumentorum, ac etiam Armilla in verbo Votum num. 1. Intelligendus est autem cum hac exceptione: nisi quis talia voueret bona fide, putans quid huiusmodi Deo parum displicere (sicut peccata venialia nimirum) quoniam sic non excluderet charitatem, & ideo peccaret solummodo venialiter, vt idem Caiet. habet in proposito cap. 2. & Armilla in eodem num. 1. ac Nauar. in memorato num. 35. addens bene leuius futurum, si minime aduertet se in eo rem Deo ingratam admittere.

Venialiter autem solummodo peccare eum qui de materia indebita votum facit: contingit imprimis quando votum fit de indifferentibus, vt in eod. supra cit. c. 2. Caiet. annotat, cui consentit Sotus in dubio 2. post præmemoratam quintam conclusionem: inquiring tale quid vouere, peccatum esse vanitatis. Pro quo facit, quod et si talis materia non sit apta voto, vt ante ostensum est, iniuriosa tamen & contumeliosa Deo non est: nec illam vouens significat aliquid de Deo, repugnans ipsius bonitati, sicut vouens aliquid peccatum, vt cenferi debeat in re leui, tanquam blasphemus peccare mortaliter. Contingit præterea cum votum fit de ijs quæ opposita sunt consilijs, vt de non mutando, vel de non fideiubendo extra extremam necessitatem, vel de nõ ingrediendo religionem: quia nisi id fiat ex contemptu eorumdem consiliorum, aut sub aliqua ratione mali, per quam ipsum repugnet diuinae bonitati, non habet aliam malitiam quam vanitatis: qua minus bonum meliori anteponitur. Quæ est doctrina Caiet. ad hæc memòratum artic. 2. col. 3. Nauarri in eod. cap. 12. num. 29. & Soti in citato art. 3. paulo ante solutionem argumentorum.

An autem idem contingat etiam, quando votum fit de veniali, difficultas est, quam consequenter Suarez tractat loco cit. num. 8. & aliorum sequentibus. atque cum Caietano contra Sotum tenet peccatum esse mortale, votum Deo facere de peccato veniali: si is qui ita vouet cognoscat & aduertat quid faciat, nempe se attribuire Deo approbationem peccati, sine qua tale votum nequit acceptari. Quia igitur peccatum veniale leue quidem est de se: sed ex circumstantia irreligiositatis, per quam offertur Deo, graue est, valdeq; iniuriosum (vt pote destruens si fieri posset, ipsius infinitam bonitatem, quæ non potitur secum approbationem cuiuscumque peccati) fit vt quantumcumq; illius perpetratio non sit de se mortalis: fit tamẽ illius promissio facta Deo, tanquam blasphemata: vt pote quæ de facto est velut assertio, quod Deo talis culpa placeat: & ex consequenti, quod ipse non sit summe bonus. Quia in re excusatio à mortali ex leuitate materiae non habet locum, vt confirmatur à simili: quia iurare mendacium quantumuis minimum, peccatum est mortale eo nomine: qd si Deus illud testaretur, veritas ipsius infallibilis destrueretur.

Aduerte, quod etiam idem bene notat in numero 11. non tantum facere tale votum, sed etiam illud implere, tanquam cultum Deo delatum, peccatum esse mortale: quia id est opere ipso Deum colere peccatis, & obligare

hominem ad faciendum peccatum. Quamquam, prout adhuc idem habet in sequenti num. 13. excusatio à mortali in tali voti materia, potest locum habere ex inconsideratione inuincibili, qua quis non aduertit ad id quod facit, nesciens an promittat Deo necne: aut saltem non aduertens, tali sua promissione aut illius executione, significati eiusmodi opus placere Deo.

CAP. XIX.

De spectantibus ad votum ex parte vouentis.

SUMMARIUM.

258. Votum factum sine intentione vouendi est nullum.
 259. Ad illud nihilominus seruandum compelli interdum quis potest, tum auctoritate ecclesie, tum ratione scandali.
 260. Ecclesia iuste compellente, tenetur in conscientia seruare votum, qui illud emisit scilicet.
 261. Vouere scilicet, de se suoq; genere solum est veniale: & quando fit mortale ex accidenti.
 262. Validum est votum factum intentione vouendi, etiam si factum sit intentione illud non implendi.
 263. Quid sentiendum sit de voto facto sine intentione se obligandi.
 264. Duo modi quibus actus vouendi cenferi potest imperfectus.
 265. Imperfectio actus, ex qua tanquam indeliberatus, constituit votum inualidum.
 266. Altera imperfectio actus, qua quoniam non excludit deliberationem ad peccatum mortale sufficientem, constituit votum validum.
 267. Ad voti validitatem nec maior deliberatio requiritur quam ad peccatum mortale, nec minor sufficit.
 268. Eadem deliberatio potest brevissimo tempore, atque adeo imperceptibili fieri.
 269. Quid sit tenendum de votis præcipit ante factis.
 270. Quid de factis à commoto ira aut bene potato, aut metu percusso.
 271. Imperfectio etatis qua solemnne votum religionis inualidum redditur.
 272. Tale, ne quidem tanquam simplex, valere.
 273. Qua ratione spectari debeat eiusmodi imperfectio.
 274. Quod votum simplex ante pubertatis annos emissum, valere possit.
 275. Quod de legitimo rationis vsu non sit indicandum ex certo tempore.

IN voto ex parte vouentis quinque consideranda sunt ad recte ferendum de illius obligatione iudicium. 1. est fallacia, 2. imperfectio actus 3. imperfectio etatis, 4. subiectio vouentis, & 5. eiusdem intentio. De qua tamen commodius dicitur in seq. cap. 20. vt & de subiectione in cap. 21.

SECTIO I.

De fallacia.

Quod attinet ad fallaciam notandum est ex Caiet. in verbo Votum cap. 3. eam in votis contingere dupliciter: vno modo cum vouens non intendit, sed simulat vouere: altero, cum non intendit seruare quod vouet.

Ac præiore modo votum est nullum: ad quod confirmandum facit, quod ex cap. Humanae aures 22. quæst. 5. in eius generis actibus humanis, non sint tantum consideranda verba, sed voluntas & intentio: cum non intentio verbis deseruire debeat, sed verba intentioni. Facit etiam, quod inter homines, quidquid quis verbo promissorio dicat, si ostendat se non habere intentionem verbis conformem, non existimatur se obligasse. Facit demum lex Obligationum 1. ff. De obligationibus & actionibus in qua statuitur sine animo obligandi se, nullam oriri obligationem in contractibus. Quam doctrinam tradens idem Caietan. 2. 2. quæst. 88. art. 1. col. vlt. (& cum eo Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 27. & 38. Sotus lib. 7. de iust. & iure quæst. prima art. 2. pag. penultima) addit, nihilominus eum qui vouet ea ratione, compellendum esse votum adimplere.